

Marie Andersson
Områdesskydd
Naturavdelningen
036-39 5408

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Stänkelstorp i Tranås kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Stänkelstorp, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., de mål och riktlinjer för området långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen (bilaga 2).

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- restaurera och bevara en gles, ljusöppen tallnaturskog på näringsrik mark med förekomst av gammal tall och inslag av lövträd, samt bevara naturtypens biologiska mångfald
- bevara en flerskiktad luckig barrblandskog med lövträdsinslag, död ved, grova barrträd och grov asp, samt bevara naturtypens biologiska mångfald

Syftet ska uppnås genom att:

- området formas av naturliga processer eller, när detta inte är tillräckligt, med åtgärder som efterliknar effekterna av brand respektive bete
- området initialt restaureras genom att granandelen reduceras i framförallt tallskogen

Uppgifter om naturreservatet

ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Stänkelstorp
Areal	12,4 hektar
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Tranås
Socken	Adelöv
Lägesbeskrivning	Cirka 5 km norr om Adelöv kyrka
Fastigheter	Stänkelstorp 4:2 (fastighetsreglering pågår)
Fastighetsägarkategori	Staten (Naturvårdsverket)
Gräns	Enligt karta, bilaga 1. Gränsen är inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Stänkelstorp ligger i norra delen av Adelöv socken i Tranås kommun, cirka 3 kilometer söder om länsgränsen mot Östergötland. Området utgörs av ett höjdparti med frisk kalkpåverkad mark samt ett mindre område med sumpmark. Skogen har hög bonitet och större delen av området har varit skogsbeklätt åtminstone de senaste 150 åren. De östra delarna domineras av en högre talldominerad barrskog och den sydvästra delen har en tydlig prägel av skogsbete. De äldsta tallarna i området indikerar en trädkontinuitet sedan 1600-talet. Objektets naturvärden är knutna främst till det bördiga områdets långa trädkontinuitet och till de gamla tallarna, men även till grov gran och asp.

Naturreservatsföreskrifter

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar
2. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning
3. anordna upplag av något slag
4. dika eller dikesrensa. Undantag gäller för dike som har markavvattningstillstånd.
5. bedriva täkt av något slag
6. uppföra byggnad, parkerings- eller campingplats eller annan anläggning, förbudet gäller inte underhåll av befintliga jakttorn
7. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn

8. anlägga väg, led, bro eller spång
9. plantera in för området främmande arter
10. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen

**B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM
FÖRPLIKTELSE FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV
SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISST INTRÅNG**

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatet
2. uppsättning och underhåll av informationstavla i anslutning till området
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats i reservatets södra del
4. utförande av naturvårdsinriktade restaureringsåtgärder av engångskaraktär för att uppnå syfte och bevarandemål för naturreservatet. Åtgärderna innefattar utglesning av granbeståndet samt en eventuell igenläggning av befintliga diken. Inom streckat område på beslutskartan (bilaga 1) får dessutom luckbildning, störning av markytan samt uppsättning av viltstängsel utföras.
5. utförande av löpande skötselåtgärder för att uppnå syfte och bevarandemål med reservatet, såsom barkning och kvistning av träd, utglesning av gran och frihuggning kring naturvärdesträd, kapning och förflyttning av vindfallna träd, uttransport av träd och träddelar samt införsel eller nyskapande av död ved. Inom streckat område på beslutskartan (bilaga 1) får dessutom punktvis störning av markytan samt naturvårdsbränning utföras. Körvägen (bilaga 1) ska hållas fri från nedfallna träd eller hindrande delar av träd.
6. bekämpning av främmande och/eller invasiva arter
7. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål

**C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM
RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM
NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT
INOM NATURRESERVATET**

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller liggande eller stående döda träd eller buskar eller delar av träd eller buskar
2. ställa upp husvagn eller husbil
3. plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar, med undantag av matsvamp för husbehov
4. samla in ryggradslösa djur
5. sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning

Inom naturreservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

6. använda reservatet för organiserade tävlings- eller övningsändamål eller motsvarande med fler än 50 deltagare
7. använda reservatsområdet för lägerverksamhet med fler än 20 deltagare

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan och som preciseras i fastställd skötselplan (bilaga 2). Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för normalt underhåll av vägar. Från föreskrifterna undantas åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande som i förväg har godkänts av Länsstyrelsens reservatsförvaltning eller för vilka tillstånd erhållits av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Bakgrund

Den gamla tallskogen i Stänkelstorp bevarades under 1900-talet genom markägarens frivilliga avsättande. Området, som var väl känt av dåvarande Skogsvårdsstyrelsen, dokumenterades som ett objekt med höga naturvärden i samband med nyckelbiotopsinventeringen 1996. Under 2006 väckte markägarna frågan om ekonomisk kompensation för att bevara området eftersom behov av större avverkningsvolymerna hade uppkommit. I juni 2008 träffade staten avtal om köp med berörda fastighetsägare.

I juli 2009 skickade Länsstyrelsen förslag till beslut och skötselplan på remiss. Samråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Naturvårdsverket, Tranås kommun, Skogsstyrelsen distrikt Höglandet, Naturskyddsföreningen i Jönköpings län, Grenna skogsgrupp samt före detta markägare. Tranås kommun har inkommit med yttrande och har ingen erinran mot bildandet av naturreservatet. Naturvårdsverket har framfört sina synpunkter vid ett telefonsamtal och förordar fri utveckling som skötselinriktning.

Motivering

BESTÄMMELSER

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av Länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa

värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får Länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärrning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att Länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska Länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig

med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

BEDÖMNING

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen. Naturreservatsbildning av Stänkelstorp bidrar till att miljömålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt och djurliv" kan uppfyllas.

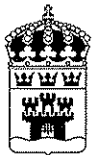
Stänkelstorp ingår i naturvårdsprogrammet för Jönköpings län (nr 87-2). Objektet finns med i länets löv- och barrskogsinventering från mitten av 1990-talet, i sumpskogsinventeringen och som ett objekt med naturvärde i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Stänkelstorp prioriteras för långsiktigt skydd enligt Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. Området får enligt strategin poäng för högt värde på beståndsnivå, hög grad av långsiktig funktionalitet samt prioriterad skogstyp (av typen "nationellt underrepresenterade skogstyper").

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot exploatering och skogsbruk. För att bevara förekomsten av gammal tall på marker med hög bonitet, samt trygga en kontinuerlig tillförsel av efterträdare, är området i behov av en anpassad skötsel. Utan skötselåtgärder skulle områdets naturvärden knutna till tall på sikt gå förlorade eftersom invandringen av gran omöjliggör föryngring av tall i tillräcklig utsträckning. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och värden. De är främst avsedda att skydda arter och strukturer som hör till en brand- eller betespräglad naturskog. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB innebär så

begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljödepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

Upplysning

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, samt i Tranås-Posten och Smt-gruppen (Smålands-Tidningen, Tranås tidning och Vetlanda posten). Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 21 november 2011 och de gäller omedelbart även om de överklagas.

Den som berörs av detta beslut har rätt att överklaga. Överklagandet skall ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 17 november.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket tillförordnat länsråd Anneli Wirtén beslutat och naturvårdshandläggare Marie Andersson varit föredragande, har även länsjurist Anna Adholmer och funktionsansvarig områdesskydd Malin Lund deltagit.

Anneli Wirtén

Marie Andersson

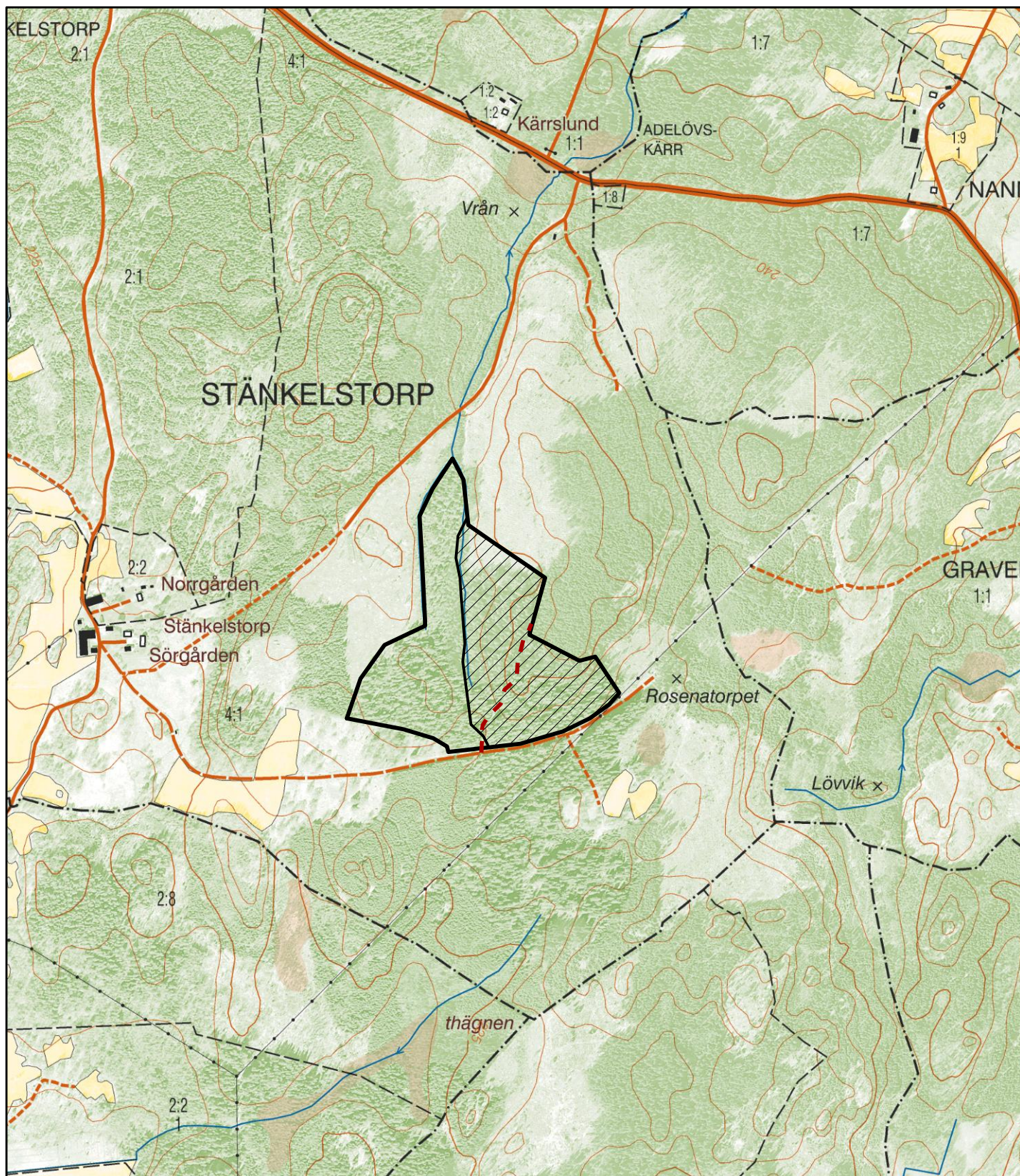
Bilagor

1. Beslutslista
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar
5. Sändlista

Naturreseptat Stänkelstorp

Bilaga 1

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2011-10-19, dnr 511-3833-07

© Lantmäteriet

Kartkälla: Länsstyrelsen i Jönköpings län
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning
Lantmäteriverket 1999-09-16

 Reservatsgräns

 Skötsel enligt föreskrift B4 och delvis B5

 Körväg

1:10 000

